

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Kontakt saksbehandler
Hallgeir Bø, 51568733

Svar på høring - forslag om nye regler for hjemmeopplæring

Fylkesmannen i Rogaland støtter ikke forslaget til endringer i § 3 i midlertidig forskrift om tilpasninger i reglene om barnehager, grunnskoler og videregående opplæring, eller forslaget til endring i § 12 i covid-19 forskriften.

Slik Fylkesmannen leser forslaget til endring er dette i hovedsak begrunnet i et behov for større fleksibilitet for skolene. Vi mener at dagens regler om at hjemmeopplæring bare skal benyttes når det er nødvendig på grunn av smitteverntiltak, gir tilstrekkelig handlingsrom til skolene og er til barnets beste. Fylkesmannen i Rogaland har hatt jevnlig møter med barnehage- og skolefaglig ansvarlig gjennom høsten. Tilbakemeldinger fra sektor samt informasjon fra søknader om og utdeling av skjønnstilskudd, viser at kommunen har vært restriktive med å åpne for økt ressursbruk i skoler og barnehager. Vi vil derfor peke på ekspertgruppens¹ anbefaling om øremerking av ekstra midler til barnehage og skole. Vi mener det vil være bedre å avhjelpe skolenes behov ved å tilføre midler eller åpne for andre lettelser i opplæringslovens krav, eksempelvis kompetansekrav.

Departementet mener at med de vilkår som settes før skoleeier kan bruke hjemmeopplæring, så vil ikke kvaliteten på opplæringen bli dårligere. Det blir også presisert at det skal legges stor vekt på barnets beste i vurderingene. Fylkesmannen mener at forslaget til forskriftsendring i utgangspunktet ikke er til barnets beste. Selv om mange elever vil kunne få like godt læringsutbytte ved hjemmeopplæring, er fysisk tilstedeværelse avgjørende for mange andre aspekter ved barn og unges liv. Forutsigbarhet, rutiner, trygghet samt det sosiale knyttet til venner, relasjonsbygging, det å bli sett og tilhørigheten til en gruppe, vil bli skadelidende ved bruk av mer hjemmeopplæring.

Vi vet at majoriteten av elevene opplever en sosial slitasje. De ønsker å være sammen med flere enn det som er mulig nå, og savner friheten til å velge. Tall fra Opinions koronamonitor viser at andelen unge som er ensomme har økt utover høsten (Opinion 2020). I oktober var andelen ensomme 43 prosent, og foreløpige tall for november tyder på at halvparten av unge mellom 16 og 19 år er ensomme som følge av koronasituasjonen. Elevorganisasjonen melder om at det er en stor psykisk påkjenning for mange elever å være mer hjemme og de mister sosial kontakt med andre. Særlig kan dette ramme de som har en vanskelig hjemmesituasjon.

¹ <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/sikkerhet-og-beredskap/informasjon-om-koronaviruset/ekspertgruppens-rapport-konsevenser-av-smitteverntiltak-i-barnehager-og-skoler/>

Både barnehagene og skolene har en avgjørende rolle i barnas sosiale og faglige utvikling. Derfor har barn og unge tydelige rettigheter til et trygt og likeverdig tilbud av høy kvalitet etter opplæringsloven. Både FNs Barnekonvensjon og Grunnloven anerkjenner betydningen skolen som arena for barn og unges læring, mestring og trivsel. Fylkesmannen i Rogaland mener med bakgrunn i dette at vi skal skjerme for nedstenginger og strengere tiltak i barnehage, skole og andre tilbud som er viktige for barn og unges utvikling, læring og helse. Etter vårt syn er det andre hensyn enn barnets beste som ligger til grunn for forslaget.

Økt bruk av hjemmeopplæring vil særlig ramme de sårbare barna. Dette er ikke en ensartet gruppe og de kan være utfordrende å identifisere, men mange av dem har vedtak om spesialundervisning. Vi ser nå i klagesaker at mange elever mistet hele eller deler av spesialundervisningen når skolene var stengt i vår. Det er viktig at ikke disse elevene blir skadelidende igjen. Vi vet også at en del av de sårbare endelig har "kjempet" seg tilbake på skolen og vil være ekstra utsatt ved ny bruk av hjemmeopplæring.

Den midlertidige forskriften er hjemlet i *midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19*. Både formål i § 1, skoleeiers plikt i § 7 og opplæringslovas og friskolelovas anvendelse i § 8, viser til vedtak/forskrifter med hjemmel i smittevernloven. Etter Fylkesmannen i Rogalands syn er den endringen departementet nå foreslår, i grenseland for formålet med den midlertidige loven. Forslaget til endring har andre begrunnelser enn smittevernhensyn. Dette finner vi uheldig.

Dersom endringen i § 3 i forskriften likevel blir gjort gjeldende, har vi noen kommentarer til forslaget. Vi mener det vil være bedre å knytte hjemmeopplæring til trinn enn alder, fortrinnsvis fra ungdomsskolen. De skjønnsmessige begrepene *over tid, trygt og pedagogisk forsvarlig, stor vekt på elevens beste og jevnlig og ukentlig*, tror vi vil føre til ulik praksis fra skoleeier til skoleeier. Vi vil i denne sammenheng vise til ekspertgruppens forslag om at det bør innføres krav om skriftlig dokumentasjon fra barnehage- og skoleeier, samt at Fylkesmannen skal varsles, hvis det blir innført begrensninger på driften etter covid-19 forskriften § 12b tredje ledd. Vi mener at et slikt begrunnelses- og dokumentasjonskrav ved bruk av hjemmeopplæring, vil kunne sørge for en viss sikring av skoleeiers skjønnsmessige vurderinger. Til slutt vil vi trekke fram at vi mener det bør legges inn en tidsbegrensning på skoleeiers beslutning. Vi vil også her vise til ekspertgruppens forslag om en grense på 14 dager for rødt tiltaksnivå. Formål og begrunnelse for denne grensen kan brukes tilsvarende ved en beslutning om hjemmeopplæring.

Med hilsen

Lone Merethe Solheim
fylkesmann

Marianne Skogerbø
utdanningsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent